

A kínai naptár szerint január végén beköszöntött a Ló Éve. A jelenlegi ügyeletes ázsiai nagyhatalom területén, de a világ különböző részein is, ahol kínai közösségek élnek, lármás és ezerszínű utcai parádékkal ünnepelték az új évet. Dobpergés és csörgők, cintányérok érces kolompja keveredett ázsiai hangszerek fuvolaival, sárkányszerű ló-maszkokba bújtatott artisták utánozták – kissé eltúlozva – a lovak jellegzetes mozdulatait, ugrásait. A színes zászlókkal, transzparenszekkel ünneplő tömegben tágra nyílt szemű, magasba emelt gyerekek ámultak a mutatványra. Színek kacskaringói, a szivárvány sugarainak felerősített kavalkádja örvénylett utcákhoz. Az új év köszöntése 2014-ben a Ló felmutatása volt.

Az asszociáció kétélű fegyver; jó- és rossz felé suhinthat. A Ló Éve számomra 1945 januárjával kezdődött, és a képzelet kivételes mellőzésével a kínai naptárt úgy módosítanám, hogy a Lóhús Éve. A Ló felmutatása számomra is utcai élmény volt: valahol az Akácfa utca sarkán, egy romba dőlő és enyhén füstölő bérház utcára omolt lépcsőház-maradéka mellett két, nehéz posztókba bugyolált férfi baltával és késsel trancsírozott egy megfeketedett lótetemet. Amint sikerült leválasztani egy darabot a kifagyott lócomból, egyikük ledobta a véres baltát a latyakos földre és magasba emelte a jókora hústömböt. Ez volt negyvenöt telén a Ló felmutatása.

A háborúba belerokkant város közvetlen az ostrom után éhínséggel küszködött. Üzletek romokban, kenyérnek, tejnek, húsnek, lisztnek, zsírnak nyoma sem. A lakosok az önellátás szokatlan, de életszükségletet jelentő módzataira szorítkoztak. A hozzám legközelebb álló lakos, anyám például egy fél tökört kerített valahonnan, és némi melasz hozzáadásával tűrhető levest főzött. Ez a levesrecept azóta sem szerepel a szakácskönyvekben. Minket viszont megmentett az éhhaláltól. Az igazi, szubsztanciális életmentő és fehérjepótló mégis a szárazbab és a lóhús volt azokban a hónapokban.

A szárazbab kegyelemteljes megjelenése máig tartó rejtély. Állítólag egy hadseregnek szánt babot szállító vagonosor a bombázások miatt megrekedt valamelyik pályaudvaron, és a város lakosai oda jártak ingyen babért. Ez a hír megerősítelen, de a bab megjelenése tény. Lovat már valamivel nehezebb volt beszerezni; idővel az utcai lóhullákat a lakosok a szó szoros értelmében felemésztették. Szükség – és éhség – törvényt bont: anyám elmagyarázta, hogy általában a falvakból kapjuk a finom csirke- és libahúsocskát, a jóféle pecsenyehúst, de minthogy falucskák sincsenek már, jó lesz nekünk a finom lovacska is – nem igaz? A lóhús mint vas- és fehérjemassza elfogadott lett. Olyannyira, hogy a később éledő és feltápázkodó városban lómészárszékek nyíltak, s ezek aztán több évig üzemeltek, enyhítve a sokszor krónikussá váló húshiányon. Újabb rejtély azonban, hogy míg az „igazi” húsokat nem szállította a falu, honnan kerültek lovak? Az ügetők és lóversenyterek néptelenek voltak...

Hét-nyolc évesen jónéhányszor ámuldoztam a lómészárszékek kirakata előtt, szemrevételezve a lóból készült kolbászokat, szalámikat, kampón függő lóalkatrészeket. De mint minden gyerek, én is elemien vonzódtam az eleven lovacskákhoz.

A Hold-középpontú kínai naptár ez évi ünneplése a Ló jegyében így hozza fel nekem majd hetven év kútmély sötétjéből a hangokat, képeket és főleg – ízeket. Közhely már, hogy az idő elfogadhatóvá kozmetikázza a múlt szenvedéseit. Helyeslően bölintanék erre, de nem tudom eldönteni; az akkori Ló Éve szenvedéstörténet vagy éppen az éhínségtől menekülés örömmünnepe. Legyen a túlélés szimbóluma.